

Milliók az informátornak

KARTELLEK. A kiszabott bírság egy százalékát, de legfeljebb ötvenmillió forintos díjat kaphat az az informátor, aki nélkülözhetetlen írásos bizonyítékot szolgáltat a Gazdasági Versenyhivatalnak valamely kartell lefüleléséhez. A versenytörvényt módosító szabályozás a korrupcióellenes csomag része. A tisztességes eljárás védelmét célzó jogszabály - ellentétben a közérdekvédelmi hivatalról szóló törvénnyel - az államfőtől zöld utat kapott, a múlt év végén megjelent a Magyar Közlönyben, és áprilistól hatályos.

KENDE KATALIN

Az árrögzítő, piacfelosztó kartellek hatékonyabb feltárását remélik a szakértők az informátori díjtól, amely a kiszabott bírság egy százaléka, de legfeljebb 50 millió forint lehet. Azt a személyt illeti meg, aki nélkülözhetetlen írásos bizonyítékot szolgáltat a Gazdasági Versenyhivatalnak a jogsértés megállapításához, vagy olyan információt nyújt, melynek révén a kartellcsoport rajtaüthet a gyanúsítottakon. A bejelentő a díjat akkor kapja meg, ha a hivatal meghozta a cégeket elmarasztaló határozatát, és végzésben rendelkezett a kifizetésről. A korrupció és a kartellezés - különösen a közbeszerzéseknél - gyakran együtt jár. Mindkettő felderítéséhez, megakadályozásához nyomós közérdek fűződik. Az utóbbi esztendőben szerény számítások szerint mintegy százmilliárd forint kárt okoztak a titkos versenysértő megállapodások, ám egyes becslések szerint veszteség elérheti a 150 milliárdot is. A GVH kartellcsoportja évente nyolc-tíz kártékony szövetkezés után nyomoz, és - mivel a cégek módszerei egyre kifinomultabbak - nagy erőfeszítéseket tesz a gyanút alátámasztó információkért - mondta Szolnoky Péter irodavezető. Jó hat esztendeje érvényesül a hivatal úgynevezett engedékenységi politikája, és immár a törvény biztosítja, hogy a felderítéshez segédkezet nyújtó kartelltag teljesen vagy részben mentesüljön a kiszabandó bírság alól. Kevesen élnek azonban ezzel a lehetőséggel. A személyes jutalom kilátása és az informátori védelem garanciája talán bejelentésre ösztönzi azokat az alkalmazottakat, üzletfeleket, akik tudnak a manipulációról, de nem merik jelezni. A hivatalnak mindenesetre az első hallásra kicsit ellentmondó rendszert kell kialakítania, amely teljes anonimitást ad az egzisztenciáját is kockáztató bejelentőnek, egyúttal - bármiféle összejátszás gyanúját kizárandó - abszolút transzparensen működik - hangsúlyozta Szolnoky Péter. Hozzátette, az eljárás mikéntjét a következő hetekben dolgozzák ki. A gyakorlat alapos átgondolását igen lényegesnek tartja Nagy Csongor István, a szegedi egyetem oktatója. Többek között arra mutatott rá: a jogintézmény precedens nélküli a hazai jogban, de határainkon túl is csupán Angliában, Pakisztánban és Dél- Koreában alkalmazzák. Szerinte egyik nagy kérdés, miképpen működik majd a jogszabály azokban a szakmákban - például ügyvédeknel, könyvvizsgálóknál -, melyeknek lényege a titoktartás. A bejelentő védelmét szolgáló rendelkezéseket igen részletesen kimunkálnak tartja. Amúgy viszont óva intett attól, hogy bárki is robbanásszerű változást reméljen a kartellek feltárásában, hiszen, mint mondta, általában nem a titkárnők, hanem az összetartó felső vezetők rendelkeznek nélkülözhetetlen, irati bizonyítékokkal, információkkal. Fejes Gábor ügyvéd, az Oppenheim Ügyvédi Iroda versenyjogi szakértője viszont a szociális és munkaügyi feszültségekkel terhes hazai valóságból kiindulva úgy vélekedett: a jogszabály a GVH számára sikereket hozhat. Utalt arra is: Magyarországon közismerten létezik "üzleti hírszerzés". A kutakodók - éppen a díjra figyelemmel - megtarthatnak, illetve a GVH-nak továbbíthatnak olyan információkat, melyeket eddig kidobtak. Mint a cégek jogi képviselőjének ezentúl sem lesz más a dolga, mint eddig, hiszen a bizonyítékokat kell vitatnia: az új szabályokkal csupán a GVH eszköztára bővül azzal, hogy ilyen bizonyítékokra

szert tegyen. Biztos abban, a hivatal ügyelni fog arra, hogy a bizonyítékok beszerzése mindenkor jogszerűen történjen. Ha pedig a tények vitathatatlanok, a jogi képviselő igyekszik az engedékenység felé terelni a megbízóit, hiszen azzal veszítenek a legkevesebbet. Ha a kartellező vállalkozás engedékenységet kér, amelynek fejében bírságelengedést remélhet, akkor annak vezetői nem kaphatnak informátori díjat. Nem jár díj a bűncselekménnyel, szabálysértéssel szerzett bizonyítékért. Viszont nem követelhető vissza, ha utóbb a bíróság megváltoztatja a versenytanács határozatát. A versenytörvényt módosító szabályozás a korrupcióellenes törvénycsomag része. A köztársasági elnök a közérdekvédelmi hivatalról szóló törvényt ugyan visszaadta megfontolásra a parlamentnek, a tisztességes eljárás védelmét célzó jogszabály azonban zöld utat kapott, és a múlt év végén megjelent a Magyar Közlönyben. Április elsejétől hatályos.

(Világgazdaság, 2010. január 12., kedd, 1+2. oldal)